

hoofdstuk 1

Aan het eind van de winter van het jaar dat ik zestien was, besloot mijn moeder dat ik depressief was, waarschijnlijk omdat ik zelden het huis uitging, behoorlijk wat tijd in bed doorbracht, steeds weer hetzelfde boek las, onregelmatig at en in mijn overvloedige vrije tijd nogal veel nadacht over de dood.

In alle brochures en websites en zo over kanker wordt depressiviteit altijd genoemd als een bijwerking van kanker. Maar depressief zijn is natuurlijk helemaal geen bijwerking van kanker. Depressief zijn is een bijwerking van doodgaan. (Kanker is ook een bijwerking van doodgaan. Zo'n beetje alles, eigenlijk.) Maar mijn moeder was ervan overtuigd dat ik behandeld moest worden en ging met me naar mijn gewone dokter Jim die met haar eens was dat ik ontegenzeggelijk dreigde onder te gaan in een verlamme klinische depressie en dat daarom mijn medicatie moest worden aangepast en ik bovendien wekelijks naar een Praatgroep zou moeten.

In die Praatgroep werden de rollen vertolkt door wisselende personages in diverse stadia van door tumoren aangestuurde elendigheid. Waarom wisselend? Een bijwerking van doodgaan.

Uiteraard was de Praatgroep verschrikkelijk deprimerend. Hij werd elke woensdag gehouden in de kelder van een Anglicaanse kerk met stenen muren, gebouwd in de vorm van een kruis. We zaten met zijn allen in een kring, precies in het midden van dat kruis, waar de twee balken bijeen zouden zijn gekomen en het hart van Jezus zou hebben gezeten.

Dat wist ik doordat Patrick, de leider van de Praatgroep en de enige persoon boven de achttien in die ruimte, ons elke week weer zat door te zagen over dat hart van Jezus en dat wij, jonge *survivors*, daar precies in het heel erg heilige hart van Christus zaten en zo.

In dat hart ging het er als volgt aan toe: we liepen/rolstoelden er met ons zessen of zevenen of tien naar binnen, snaaiden wat van het treurige koekjesassortiment en de limonade, gingen in de Vertrouwenskring zitten en hoorden voor de duizendste keer het depressief makende levensverhaal van Patrick aan – dat hij kanker in zijn ballen had gehad, en dat iedereen dacht dat hij dood zou gaan, maar hij niet doodging en kijk hem hier nu zitten, een volwassen man in de kelder van een kerk in de op 137 na leukste stad van Amerika, gescheiden, verslaafd aan videogames en vrijwel zonder vrienden, terwijl hij een karige boterham verdient met het uitmelken van zijn kankertastische verleden, zich langzaam maar zeker door een studie worstelt die zijn carrièrekansen niet zal vergroten, en ondertussen, net als wij allemaal, wacht op het moment dat het zwaard van Damosles hem de verlossing zal verschaffen waaraan hij al die

jaren geleden ontsnapte toen de kanker hem zijn beide ballen afpakte, maar wel spaarde wat alleen de grootmoedigste ziel zijn leven zou noemen.

EN MISSCHIEN ZIJN JULLIE OOK WEL ZULKE GELUKSVOGELS!

Daarna kwam het voorstelrondje: Naam. Leeftijd. Diagnose. En hoe het vandaag met je gaat. Ik ben Hazel, zei ik als het mijn beurt was. Zestien. Oorspronkelijk schildklierkanker maar met een indrukwekkende satellietkolonie in mijn longen die zich daar permanent heeft gevestigd. En het gaat prima.

Als iedereen aan de beurt was geweest vroeg Patrick altijd of iemand nog iets aan de groep kwijt wilde. En vervolgens begon het opgelegde oppeprondje, waarin iedereen enthousiast verslag deed van vechten en strijden en overwinnen en scans en slinkende tumoren. De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat Patrick ons ook liet praten over doodgaan. Maar de meesten waren niet aan het doodgaan. Ze zouden eerst nog volwassen worden, net als Patrick.

(Daarbij kwam nog heel wat onderlinge concurrentie kijken, aangezien we stuk voor stuk niet alleen van de kanker wilden winnen, maar ook van de anderen daar. Dat klinkt misschien onzinnig, maar stel dat je wordt verteld dat je een kans van, laten we zeggen, twintig procent hebt om nog vijf jaar te leven, dan begin je vanzelf te rekenen... en dan kijk je om je heen en denkt, net als ieder gezond mens: dat is één op vijf, dan moet ik vier van die klojo's hier overleven.)

Het enige wat de Praatgroep nog enigszins draaglijk maakte was Isaac, een magere jongen met een lang, smal gezicht en steil blond haar dat voor één oog omlaag hing.

Zijn ogen waren zijn probleem. Hij had een of andere bizar

onwaarschijnlijke oogkanker. Eén oog was er al uitgesneden toen hij nog klein was en nu droeg hij zó'n dikke bril dat zijn ogen (zowel het echte als het glazen) onnatuurlijk groot leken, alsof zijn hele hoofd alleen bestond uit dat nepoog en dat echte oog waarmee hij je aanstaarde. Uit de zeldzame keren dat Isaac iets aan de groep kwijt wilde, had ik begrepen dat zijn overgebleven oog in levensgevaar verkeerde omdat de kanker was teruggekomen.

Isaac en ik communiceerden vrijwel uitsluitend door te zuchten. Telkens als iemand begon over antikankerdiëten, over het snuiven van vermalen haaienvinnen of weet ik wat voor onzin, keek hij met een bijna onhoorbaar zuchtje even vluchtig mijn kant op. Ik blies mijn adem uit als antwoord en schudde bijna onwaarneembaar mijn hoofd.

De Praatgroep was dus stomvervelend en na een paar weken was ik het zo zat, dat ik op de woensdag dat ik kennismaakte met Augustus Waters mijn uiterste best had gedaan om eronderuit te komen. Ik zat met mijn moeder op de bank naar de laatste vier uur van een twaalfurige marathontuitzending van de vorige seizoenen *America's Next Top Model* te kijken, die ik allemaal al had gezien, maar toch.

Ik: 'Ik gá niet naar de Praatgroep.'

Mijn moeder: 'Een van de symptomen van een depressie is dat je geen zin hebt in activiteiten.'

Ik: 'Laat me nou maar gewoon *America's Next Top Model* kijken. Dat is ook een activiteit.'

Mijn moeder: 'Televisiekijken is passief.'

Ik: 'Ma-ham. Alsjeblieft.'

Mijn moeder: ‘Hazel, je bent zestien. Je bent geen klein kind meer. Het wordt tijd dat je vrienden maakt, dat je eens ergens naartoe gaat en leeft.’

Ik: ‘Als je wilt dat ik me als een zestienjarige gedraag, moet je me niet naar die Praatgroep sturen. Koop liever een nep-ID voor me zodat ik de kroeg in kan en wodka kan drinken en wiet kan nemen.’

Mijn moeder: ‘Om te beginnen néém je geen wiet.’

Ik: ‘Zie je, dat zou ik dus weten als je een nep-ID voor me zou regelen.’

Mijn moeder: ‘Je gaat gewoon naar de Praatgroep.’

Ik: ‘UUUUUUUGH.’

Mijn moeder: ‘Hazel, je verdient een leven.’

Daar had ik niet van terug, al zag ik niet hoe naar de Praatgroep gaan voldeed aan de definitie van een leven. Maar goed, ze kreeg haar zin – nadat ik had afgedwongen dat ik de anderhalve aflevering van *ANTM* die ik zou missen mocht opnemen.

Ik ging naar de Praatgroep om dezelfde reden dat ik verpleegkundigen die nauwelijks achttien maanden in opleiding waren, toestond me te vergiftigen met chemicaliën met allerlei exotische namen: ik wilde mijn ouders blij maken. Er is maar één ding erger dan doodgaan aan kanker als je zestien bent, en dat is een kind hebben dat doodgaat aan kanker.

Mijn moeder stopte de auto om vier minuten voor vijf op de cirkelvormige oprit achter de kerk. Ik deed net of ik met mijn zuurstoffles zat te klooiën om tijd te rekken.

‘Moet ik hem voor je naar binnen dragen?’

‘Nee, het gaat wel,’ zei ik. Het tankje woog maar een paar

kilo en ik had zo'n klein stalen karretje waarin ik het achter me aan kon trekken. Het gaf me twee liter zuurstof per minuut door een buisje, een doorzichtig slangetje dat zich net onder mijn kin vertakte en achter mijn oren langs in mijn neusgaten weer bijeenkwam. Ik had dat ding nodig omdat mijn longen er als longen niet veel van bakten.

'Ik hou van je,' zei ze toen ik uitstapte.

'Ik ook van jou, mam. Ik zie je om zes uur.'

'Vrienden maken!' riep ze me na door het open raampje toen ik wegliep.

Ik wilde niet met de lift omdat met de lift gaan bij de Praatgroep iets is wat je doet als je einde nadert, dus nam ik de trap. Ik pakte een koekje, schonk limonade in een plastic bekertje en draaide me om.

Er zat een jongen naar me te staren.

Ik wist zeker dat ik hem nog nooit had gezien. Hij was slank en gespierd en zo lang dat het kunststof basisschoolstoeltje waar hij op zat nog kleiner leek dan het al was. Kastanjebruin haar, recht en kort. Hij leek van mijn leeftijd, misschien een jaartje ouder, en zat er uitdagend onderuitgezakt bij, met één hand half in de zak van zijn donkere spijkerbroek.

Ik keek weg omdat ik me plotseling akelig bewust was van mijn ontelbare gebreken. Ik droeg een valse spijkerbroek die ooit strak was geweest maar nu op de gekste plaatsen slobberde en een geel T-shirt met de opdruk van een band die ik niet eens meer leuk vond. En mijn haar: ik had een kort jongensachtig kapsel waar ik niet eens iets van een kam doorheen had gehaald. Bovendien had ik belachelijk dikke hamsterwangen, een bijwerking van de behandeling. Ik zag eruit als iemand met

normale afmetingen, maar met een hoofd als een ballon. Om nog maar te zwijgen van mijn opgezwollen enkels. Toch keek ik even snel in zijn richting en zijn blik kleefde nog steeds aan me.

Ik snapte ineens waarom ze het *oogcontact* noemen.

Ik liep de kring in en ging naast Isaac zitten, twee stoelen bij de jongen vandaan. Ik keek nog een keer opzij. Hij zat me nog steeds aan te gapen.

Luister, ik zal het maar gewoon zeggen: hij was lekker. Als een niet-lekkere jongen onophoudelijk naar je zit staren is dat in het beste geval gênant en in het slechtste geval een vorm van aanranding. Maar een jongen die lekker is... tja.

Ik haalde mijn telefoon uit mijn zak en keek hoe laat het was. Eén minuut voor vijf. Alle onfortuinlijke twaalf- tot achttienjarigen waren inmiddels in de kring komen zitten en Patrick ging ons voor in het innerlijke kalmte-gebed: *God, geef me de innerlijke kalmte om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen, de moed om te veranderen wat ik kan veranderen en de wijsheid om het verschil te zien*. De jongen zat me nog steeds aan te staren. Ik kreeg het er warm van.

Uiteindelijk besloot ik dat de juiste strategie zou zijn om terug te kijken. Jongens hebben tenslotte niet het alleenrecht op staren. Dus nam ik hem uitgebreid op, terwijl Patrick voor de duizendste keer zijn balloosheid en aanverwante zaken onder ogen zag, en al snel was het een staarwedstrijd. Na een poosje glimlachte de jongen en wendde, eindelijk, zijn blauwe ogen af. Toen hij me weer aankeek, trok ik even snel mijn wenkbrauwen op om duidelijk te maken dat ik gewonnen had.

Hij haalde zijn schouders op. Patrick maakte zijn verhaal

af en eindelijk was het tijd voor het voorstelrondje. ‘Isaac, misschien wil jij vandaag beginnen. Ik weet dat je een zware tijd voor de boeg hebt.’

‘Yep,’ zei Isaac. ‘Ik ben Isaac. Ik ben zeventien. Zoals het er nu uitziet word ik over een paar weken geopereerd en ben ik daarna blind. Ik wil niet klagen, want ik weet dat er hier mensen zijn die er nog erger aan toe zijn, maar toch, blind zijn is wel zwaar klote. Gelukkig heb ik mijn vriendin, dat helpt. En vrienden, zoals Augustus.’ Hij knikte naar de jongen, die nu een naam had. ‘Dus, nou ja,’ ging Isaac verder. Hij keek naar zijn vingers die hij tegen elkaar hield als de top van een wigwam. ‘Er is niks aan te doen.’

‘We zijn er voor je, Isaac,’ zei Patrick. ‘Laat het Isaac horen, jongens.’ Waarop we met z’n allen dreunden: ‘We zijn er voor je, Isaac.’

De volgende was Michael. Hij was twaalf. Hij had leukemie. Hij had altijd al leukemie gehad. Het ging best goed met hem. (Tenminste, dat zei hij. Hij had de lift genomen.)

Lida was zestien en knap genoeg om aan de blik van de lekkere jongen onderworpen te worden. Ze was een vaste bezoeker – en al lang in remissie voor blindedarmkanker, waarvan ik eerst niet eens wist dat het bestond. Ze zei – net als alle voorgaande keren – dat ze zich sterk voelde, wat op mij, met die kriebelende, zuurstofsijpelende slangetjes in mijn neus, overkwam als opschepperij.

Er volgden er nog vijf voordat ze bij hem aankwamen. Hij lachte een beetje toen hij aan de beurt was. Hij had een lage, rokerige stem, mateloos sexy. ‘Ik heet Augustus Waters,’ zei hij. ‘Ik ben zeventien. Anderhalf jaar geleden heb ik wat last gehad

van botkanker, maar ik ben hier alleen omdat Isaac me heeft meegevraagd.'

'En hoe voel je je?' vroeg Patrick.

'Helemaal fantastisch, man.' Augustus Waters lachte met één mondhoek. 'Ik zit in een achtbaan die alleen maar omhooggaat.'

Toen ik aan de beurt was, zei ik: 'Ik ben Hazel. Ik ben zestien. Schildklier met uitzaaiingen in de longen. Het gaat prima.'

En verder ging het weer met verhalen over geleverde gevechten en gewonnen slagen in een oorlog die bij voorbaat verloren was; de hoop waaraan iedereen zich vastklampte; familieleden die zowel werden geprezen als neergesabeld. Men was het erover eens dat vrienden er gewoon niets van snapten; tranen werden vergoten; er werd getroost. Augustus en ik zeiden geen van beiden iets, tot Patrick vroeg: 'Augustus, misschien zou jij je angsten met de groep willen delen.'

'Mijn angsten?'

'Ja.'

'Mijn angst is dat ik vergeten word,' zei hij zonder enige aarzeling. 'Daarvoor ben ik net zo bang als de spreekwoordelijke blinde voor het donker.'

'Dat is een beetje voorbarig,' grijnsde Isaac.

'Was dat ongevoelig?' vroeg Augustus. 'Ik ben soms blind voor de gevoelens van anderen.'

Isaac lachte, maar Patrick hief een bestraffend vingertje en zei: 'Augustus, alsjeblieft. Laten we het hebben over waar je zelf mee worstelt. Je zei dat je bang bent om vergeten te worden?'

'Klopt,' antwoordde Augustus.

Patrick leek niet te weten hoe hij verder moest. 'Heeft, eh, heeft iemand daar iets op te zeggen?'

Ik was al drie jaar niet meer naar een echte school geweest. Mijn ouders waren mijn twee beste vrienden. Mijn derde beste vriend was een schrijver die niet wist dat ik bestond. Ik was behoorlijk verlegen – niet het type dat zijn vinger opsteekt.

En toch besloot ik deze ene keer mijn mond open te doen. Ik stak mijn hand een stukje omhoog en Patrick, overgelukkig, zei onmiddellijk: ‘Hazel!’ Ik weet zeker dat hij dacht dat ik me openstelde. Deel werd van de groep.

Ik keek naar Augustus Waters, en hij keek naar mij. Ik kon bijna door zijn ogen heen kijken, zo blauw waren ze. ‘Er komt een tijd,’ zei ik, ‘dat we allemaal dood zijn. Wij allemaal. Er komt een tijd dat er niemand meer is om zich te herinneren dat er ooit iemand heeft bestaan of dat onze soort ooit iets heeft bereikt. Er zullen geen mensen meer zijn die zich Aristoteles of Cleopatra herinneren, laat staan jou. Alles wat we gedaan en gebouwd en geschreven en gedacht en ontdekt hebben zal vergeten zijn en dit allemaal’ – ik gebaarde om me heen – ‘zal voor niks zijn geweest. Misschien komt die tijd snel, misschien pas over miljoenen jaren, maar zelfs al overleven we de ineenstorting van de zon, we zullen niet voor eeuwig blijven leven. Er was een tijd voordat organismen een bewustzijn hadden en er zal een tijd daarna zijn. En als je je zorgen maakt over het onvermijdelijke van de menselijke vergetelheid, zou ik je willen aanmoedigen dat te negeren. God weet dat verder iedereen dat doet.’

Ik had dit van mijn eerder genoemde derde beste vriend, Peter van Houten, de teruggetrokken schrijver van *Een vorstelijke beproeving*, het boek dat voor mij het dichtst in de buurt van een bijbel kwam. Peter van Houten was de enige persoon die ik